

"סדקים בחינוך"

עיון קוגניטיבי-קוונטי בתודעה ובקבלת החלטות

מאת:

הרב יצחק שפירא

גלעד הרמן

ישיבת "עוד יוסף חי"

כל הזכויות שמורות © תשפ"ה

אין להעתיק, לשכפל, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע, לשדר או להעביר חלק כלשהו מהחיבור הזה בכל אמצעי ובכל דרך – אלקטרונית, אופטית, מכנית או אחרת – בלי קבלת רשות בכתב מן המחברים.

גרסה: 1.0

תאריך: כ"ח איר תשפ"ה

יצירת קשר: [gilad419@gmail.com]

מסמך זה הוא חלק מסדרת מחקרים בנושא הסתברות, תודעה ודינמיקות נפשיות.

מקרה נער בסיכון - יישום מודל שני הסדקים

להלן סיכום המקרה המתמקד במצב העובדתי בלבד, ללא הניתוח הפסיכולוגי של נקודות המבט:

- **הרקע המשפחתי והציפיות:** הילד גדל בבית עם מנטליות שמרנית, חזקה, "דוסית" ולמדנית מאוד. כל שאר הילדים במשפחה ניחנו בכישרונות לימודיים גבוהים, והאב ציפה שגם בן זה יגדל להיות "תלמיד חכם" ולמדן כמו אחיו.
- **מאפייני הילד:** בניגוד לשאר הילדים, הבן חלש מאוד מבחינה לימודית ובפועל אינו לומד כלל. עם זאת, הוא ניחן בכישרונות חברתיים גבוהים מאוד.
- **המצב כיום (התרחקות והידרדרות):** הילד התרחק מאוד מהמנטליות של הבית. הוא החל "ללכת לרחובות", יוצא ומבלה עם חברה, ולא מתמיד בשום מסגרת או דבר. הוא עושה "מה שבא לו", נמצא במגמת הידרדרות, ונתפס כיום כנער הנמצא בסיכון.

הניתוח המוצע והקשר לניסוי שני הסדקים: הניתוח משתמש במטאפורה מתחום הפיזיקה של "ניסוי שני הסדקים" כדי להסביר את הדינמיקה בין האב לבן. בהדמיה זו, **שני הסדקים מייצגים את שני תחומי הכישרון של הילד: הסדק האחד הוא התחום הלימודי והסדק השני הוא התחום החברתי.** מבחינת הפוטנציאל הנקי של הילד, אם בוחנים כל פוטנציאל בפני עצמו, הציפון החברתי שלו הוא 100 והציפון הלימודי שלו הוא 80. אולם, מכיוון שהאב מגיע מבית עם מנטליות למדנית ומצפה שהילד יהיה "תלמיד חכם" כמו שאר אחיו, האב אינו בוחן את הילד בצורה מאוזנת מ"נקודת המרכז", אלא **ממקם את נקודת המבט והמדידה שלו מול הסדק הלימודי בלבד.** בדומה לניסוי הפיזיקלי, שבו אופן המדידה משנה את התוצאה, כאשר האב מסתכל על שני התחומים ביחד אך מנקודת מבט שמוטה לחלוטין ללימודים, המציאות "קורסת" והציפון המשוקלל שהוא נותן לילד בפועל צונח ל-25 בלבד. ייתכן גם שהאב מפרש את ההשקעה החברתית של הילד כדבר שנעשה במקום הלימודים, מה שמוריד עוד יותר את ההערכה.

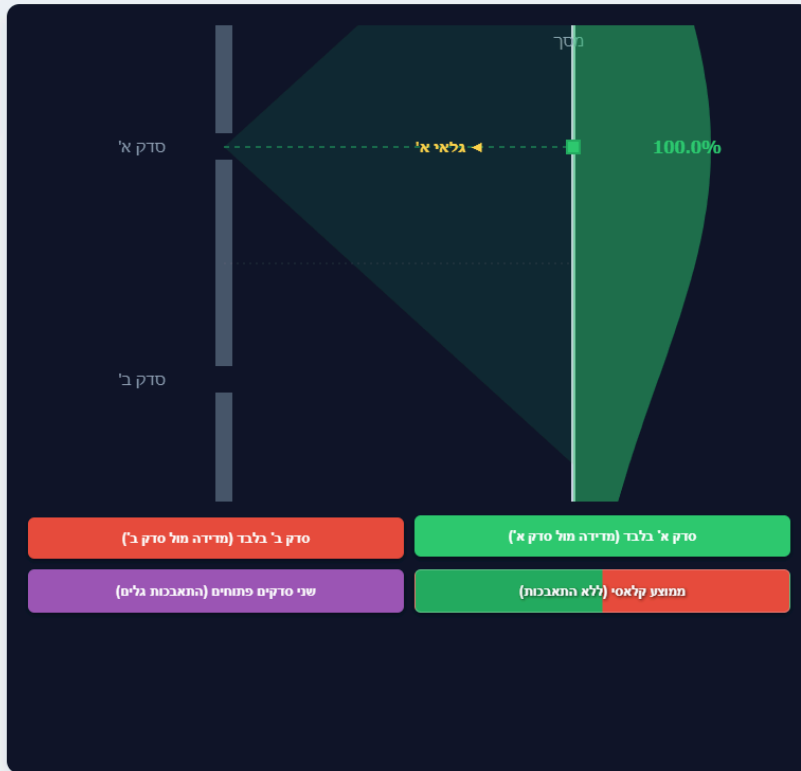
למה זה קורה לילד? ההידרדרות של הילד נובעת מכך שהוא מרגיש את האכזבה העמוקה של אביו ממנו. המרחק בין "נקודת המרכז" (היכן שהילד נמצא באמת) לבין הצד שבו האב בחר למקם את עצמו כדי לשפוט אותו, מייצג למעשה את רמת האכזבה שהאב מקרין, והילד קולט את תחושת האכזבה הזו במלואה.

כיצד ניסוי שני הסדקים עוזר להבין את המקרה? ההדמיה של הניסוי נועדה להמחיש לאב בצורה ויזואלית כיצד זווית הראייה הספציפית והביקורתית שלו היא זו שמעוותת את המציאות ויוצרת את התמונה השלילית. הניסוי מסייע להבין שהבעיה אינה בהכרח בנתונים האובייקטיביים של הילד – שהרי יש לו פוטנציאל מצוין של 100 ו-80 – אלא באופן שבו האב צופה בו. הכלים של הניסוי מסבירים לאב שהוא אינו מסוגל לראות את בנו כפי שהוא באמת, אלא רק כפי שהיה רוצה לראות אותו (כתלמיד חכם), וברגע שהוא מודד אותו דרך הפריזמה הזו, הוא רואה ילד "על הפנים".

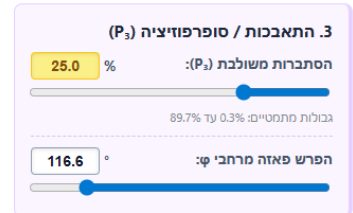
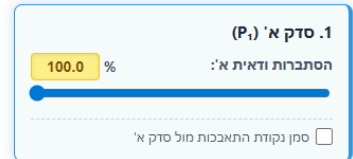
מה כדאי לעשות כדי לעזור לילד לפי זה? לפי הניתוח, הפתרון טמון בשינוי התפיסה של האב. האב צריך ללמוד להזיז את נקודת המבט שלו ולהסתכל על הילד מ"נקודת המרכז", במקום מנקודת המבט הביקורתית והלימודית. אם האב יצליח לבצע את השינוי הזה ולהתבונן מנקודת האמצע, **הוא יוכל לראות את הילד שלו פורח.** המטרה של הצגת הדמיית הסדקים לאב היא לגרום לו להבין זאת, ובכך לשנות את האופן שבו הוא משדר לילד אכזבה.

המודל הסגור: קלאסי מול קוונטי

הזן הסתברויות או פאזה מכל כיוון. הגלאים ינעו אוטומטית בהתאם למצב הנבחר (בודד, קלאסי או קוונטי).

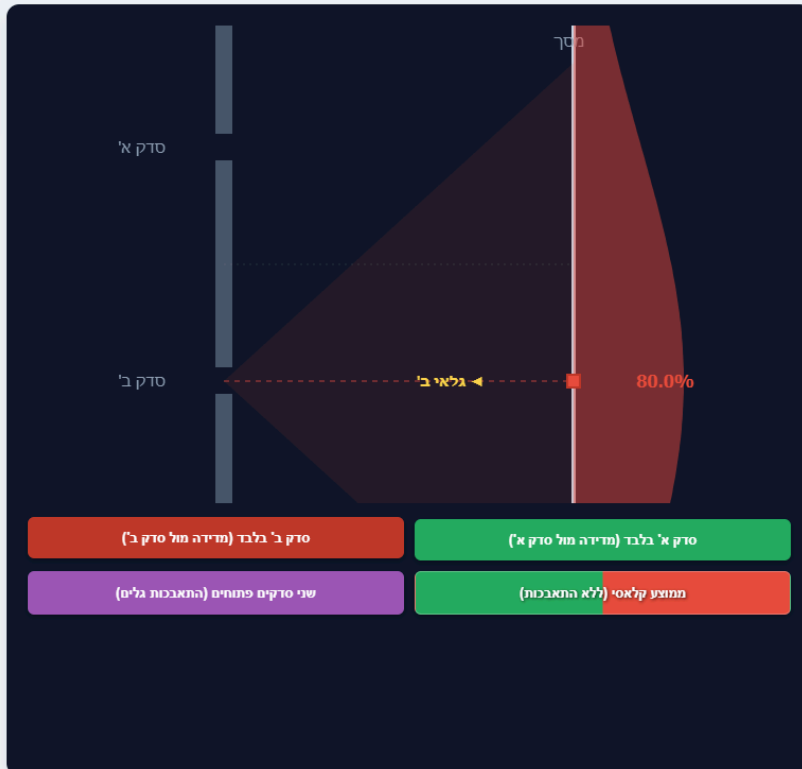

הזנת נתונים חופשית

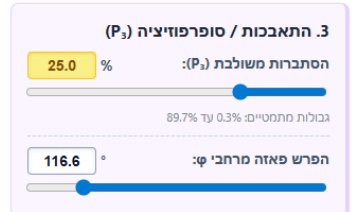
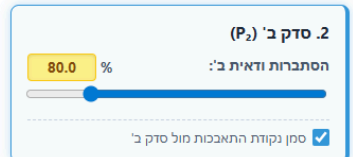

המודל הסגור: קלאסי מול קוונטי

הזן הסתברויות או פאזה מכל כיוון. הגלאים ינעו אוטומטית בהתאם למצב הנבחר (בודד, קלאסי או קוונטי).

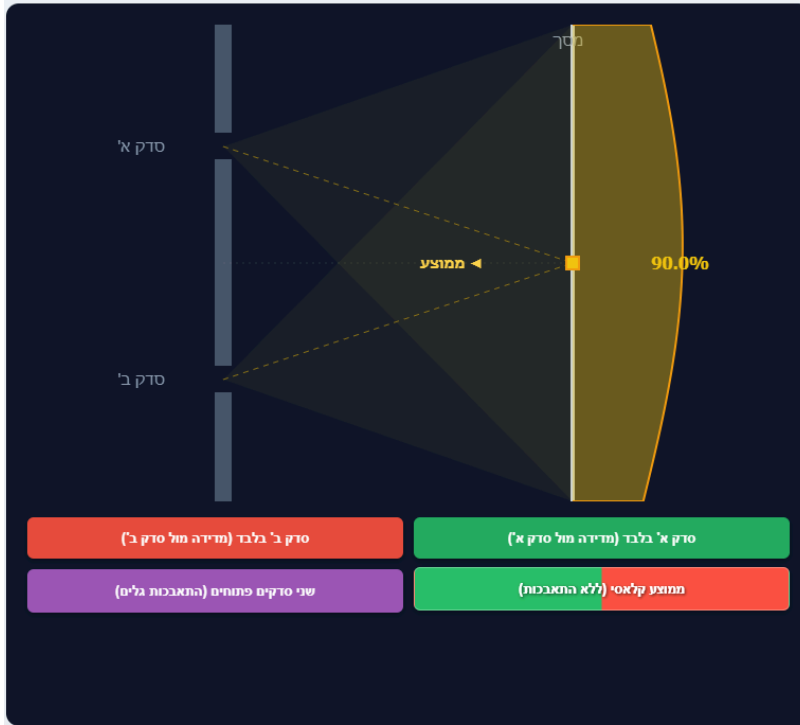

הזנת נתונים חופשית

המודל הסגור: קלאסי מול קוונטי

הזן הסתברויות או פאזה מכל כיוון. הגלאים ינועו אוטומטית בהתאם למצב הנבחר (בודד, קלאסי או קוונטי).

הזנת נתונים חופשית

1. סדק א' (P_1)
הסתברות ודאית א': 100.0 %

סמן נקודת התאבכות מול סדק א'

2. סדק ב' (P_2)
הסתברות ודאית ב': 80.0 %

סמן נקודת התאבכות מול סדק ב'

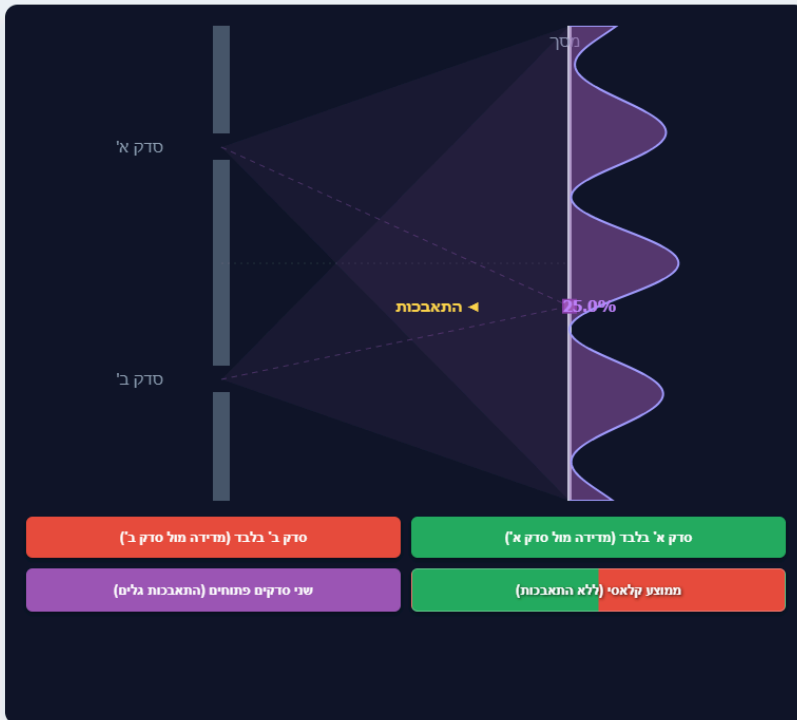
3. התאבכות / סופרפוזיציה (P_3)
הסתברות משולבת (P_3): 25.0 %

גבולות מתמטיים: 0.3% עד 89.7%

הפרש פאזה מרחבי ϕ : 116.6 °

המודל הסגור: קלאסי מול קוונטי

הזן הסתברויות או פאזה מכל כיוון. הגלאים ינועו אוטומטית בהתאם למצב הנבחר (בודד, קלאסי או קוונטי).

הזנת נתונים חופשית

1. סדק א' (P_1)
הסתברות ודאית א': 100.0 %

סמן נקודת התאבכות מול סדק א'

2. סדק ב' (P_2)
הסתברות ודאית ב': 80.0 %

סמן נקודת התאבכות מול סדק ב'

3. התאבכות / סופרפוזיציה (P_3)
הסתברות משולבת (P_3): 25.0 %

גבולות מתמטיים: 0.3% עד 89.7%

הפרש פאזה מרחבי ϕ : 116.6 °